

Va banque

Gazdasági megrázkódottasainkra a legutóbbi koronát három jeles szakember szerdán tette fel, amikor ugyan más-más színezettel, de jelentették a magyar közvéleménynek azt a korrupciós tengeri kígyónak látszó ügyet, amely 20 milliárd forintot újabb megvesztegetésnek látszik. (Még nem tudjuk a személyeket és intézményeket, amelyek ebbe a botrányba keveredtek.) Reméljük, minden „mosás” nélkül bíróság elé kerül ez a bankkorrupció. (Hogy mi/és ki/ van az ügy mögött, azt egyelőre csak a boldog isten tudja. Vagy ezek csak múlt évi kinnlévőségek egyenlegei?)

No de nincs új a nap alatt! A magyar bank- és pénzvilágban a múltban is voltak gazdasági bűncselekmények. Ne menjünk messze. Itt volt a Szegeden született Kohen Ignác Izidor (1829–1901), aki minden bizonnyal Mikszáthot is meghihlette. Kéti báró, Kopericzky Izrael Izsák megalkotásakor. Ez a bankember a szintén szegedi Pollács családba nősült be másodikára, s így igen jelentős vagyoni komplexumot gyűjtött össze. Kohen, aki a bécsi politechnikumot végezte, jó kereskedelmi összeköttetéseket alakított ki a monarchia felső körével is, a társaság gazdasági „potentáltakal”. A legkülönbözőbb vállalási és szakmai funkciókat töltötte be. A zsidóság hitújító szárnyához tartozott, és ez az útja vitte be a tőzsdetanács választott testületébe. Egy egész sor részvénytársaságnál töltött be vezető szerepet, köztük váltóbírája volt a Pesti Ma-

gyar Kereskedelmi Banknak. Egész életében és hosszú távon housse-ra spekulált, és ezt jól bizonyítja a Szegedi Gyártelep Rt. papíraival kapcsolatos stratégiája, miközben jó pár ezer forinttal a részvénytársaságnak haláláig adósa, de a szegedi papíroknak jórészt tulajdonosa maradt, elzálogosítva. (Sajnálatos, de a magyar közvélemény az ilyen felfogású emberekre mindig azt mondta: „ügyes ember”, én azt mondom, ügyeskedő.)

Kohen a Franko-Magyar Bank első emberi székéből hamarosan ötmillió veszteséget okozott, de ismét talpra esett, és a főváros, valamint az ország hatalmas gazdasági építkezéseinek részesévé vált. Elnyerte a romániai fejedelemség dohánymonopóliumát. Ívelt ez a pálya, de aztán 1873-ban kibújtak a szögek a zsákból, miatta 27 hitelintézet jutott csődbe, illetve került felszámolás alá. „Mestermunkáival” több pénzügyminiszter alatt megrengette a bársonyszéket, sőt Lónyay Menyhért miniszterelnök is miatt mondott le.

Azután, „bukásaitól üldözve”, a pesti tőzsde egy kis ügynökeként éledgett, majd Bécsben nyitott szerezny irodát.

Ilyen és hasonló pályákat követő helyzetekről már Jókai (Fekete gyémántok) is írt, majd Nemeskürty István: A kőszívű ember unokái című munkájában is figyelmzett.

Ahogy a Kohen-fa sem nőtt az égig, reméljük, a mai korrupció vétkesei is elnyerik büntetésüket.

(Dunapataji)

■ **Kotogán Géza** később csatlakozott még hozzánk.

Nincsen már gyűlésre se lehetőség – kezdte panaszát *Sebők Pista* bácsi, pedig nagyon kellene szólni, hogy álljanak meg, uraim, nem a szabadrablások ideje jött el. Neveket is mond minden tételhez, de elhallgatom, mert nem följelentést írok most se, inkább csak a közhangulatra figyelek.

Még csak kihirdették, hogy kedvezményen adják el a műtrágyát, éjjel már elkezdtek széjjelhordani. Nem akárhogyan. Az egyik ember legalább harmincezeret érő acélsővel nem tud, és föltehetően nem is akar elszámolni. Voltak kisebb adósságok, majdnem mindent bíróság elé vitték, vannak hatalmas adósságok is, azokból viszont nem lett pör. Súlyos összegek is vannak kint az egykori tagok némelyikénél, a legtöbbet nem is akarják visszafizetni, a maradékot pedig vagyonjegyekkel szeretnék.

A vagyonjegy értéke bagó a faluban

még most is, olcsón meg lehet venni, és névértéken akarják beszámítani az adósságokat? *Nincs az a bankár, aki ennél ügyesebb trükköt ki tudna találni.* Mint ahogy arra se gondoltak a törvényhozók, hogy az értéktelen vagyonjegyen, ha valaki összevásárolja azokat, rengeteg rossz földet is lehet venni, de egyetlen bukással a rossz homok kitűnő homokká változik, ha nem ott mérik ki, hanem itt. Olyan földszerelésekre akarnának licitálni, amelyek már régtől fogva kint vannak annál, aki meg akarja szerezni magának. Onnan csak bírósági határozattal

■ „Minden szabályosan történik, de tisztességtelenül” ■ Szemesnek áll a világ

Téeszromokon, Zákányszéken

lehetne majd elhozni, de ki mer így rálicitálni az illetőre? *Főleg akkor, amikor ki is jelenti, tíz lépésről is belevágja a hosszú tört abba, aki ellene lép.* Kontra ugyan erre is van, de az hetvenkedés csak: ha netán mellé talál a törkés, elég lesz-e neki a tíz lépés előny, mert az biztos, hogy agyonveri a másik.

Kárpótlásra visszamaradt harminc hold lucerna egy táblában, és egy másikban is legalább annyi. Még mindig nem lehet tudni, mikor osztják szét, de az biztos, hogy addig is kaszálja valaki. Mennyit ér ekkora aszályban a jó lucerna? Ki se lehet számolni. És mennyit fizet érte az illető?

Semennyit, de fenyeget a hegyes törrel.

– Ami itt végbemegy mostanában, az nagyon sérti az egykori tagok önértékét. Azokét, akikből az arcuk verejtékével távozott el a víz. Akik esőben áztak, hidegben fáztak, melegben pedig habosra izzadtak magukat, hogy pöndüljön a szöveteiket. Ránk hozták a licitálást, tömegtelen sok pénzt elvitt az is, és mi maradtunk alul.

– *Paragrafus ellen paragrafus az orvosság.*

– Ez a baj, hogy nincsen másik paragrafus. Mindent

törvényesen csinálnak. Meg lehet venni a földet? Meg hát. Ki veszi meg? Akinek van miből megvennie. Ki lehet egy tagban mérteni a több kicsi darabot? Miért ne lehetne? Hogy az a másik sokkal jobb föld? A teremő isten se tehet róla. Minél műveltebb valaki, annál nagyobb benne a fondorlat, és senki nem ügyel rá, hol

csorog mellé a forint. Meg a tisztesség.

Elárverezték az állatorvos házát, ai megvette, már haszonnal tovább is adta, de az állatorvosnak ki kellett kölőznie. Harácsolás folyik itt, kérem, a mindenáron való meggazdagodás az egyetlen gond. Elmennek a templomba, de arra kérik az Istent is, hogy ne a más gazdaságát támogassa, hanem az övékét. Ennyire kifordult magából ez a világ!

– *A megoldás?*

– Nem tudom. A Jóisten talán elfordítja a fejét a vagyonosoktól, de ezt mi nem látjuk, és egyelőre más se látja. Talán ő is röstelli, hogy így alakult minden. Csöndben bízunk benne, annyira beleáztatják magukat a szennyes lébe, az utódaikról se mossa le senki majd.

– *Ez fölér egy átokkal is.*

– Tudom, hogy fölér. Én nem voltam párttag azelőtt, de most elhiszem, miattuk mondják egyre többen: a kommunis-

ták alatt jobb volt. A nagygazdák disznósága termeli újra a kommunizmust, ez szent igaz.

Néhány szót váltunk utána a polgármesterrel is. Ő mondja ki: itt minden szabályosan történik, de tisztességtelenül. Kolégám juttatja eszembe másik kolégám hatalmas hadakozását a váltást közvetlenül megelőző időkből.

Bizonyos elvtársak varázsgömbös helyzetükkel éltek vissza.

Ha eljönne Zákányszékre, és belenézne az itteni zavarodottságba, talán elmenne utána megkövetni az akkori idők kisebb-nagyobb zsványait.

Öngyilkossági esetet is említ a polgármester. Tíz éve használt már valaki két holdat, jól megtrágyázta minden évben, csöktutakat fúratott, és nagyszerűen termelt. Teljesen „törvényesen” bevonták a kárpótlásra kijelölt területek közé, ami azt jelentette, az övé biztosan nem lehet. Ő meg fogta magát, és szilaj haragjában megitta a mérget. Pedig szépen kérte, a földet hagyják meg neki.

Nem tudom, vagyonjegyen számolva mennyit ér ma egy jól gazdálkodó ember élete Zákányszéken. Egyelőre szemesnek áll a világ.

Horváth Dezső

ahogy beszámoltunk róla, szeptember 1-től új határállomás üzemel Bácsalmás és Bajmok között.

Az augusztus végén bevonult fiatalok ünnepélyes eskütétele szeptember 11-én 9 órakor lesz a kiskunhalasi laktnyában.

v. f. s.

Ne rohat taraboljara! CSAK TÁRCSÁZNI KELL TELEFONOS
HIRDETÉSFELVÉTELÜNK VALAMELYIK SZÁMÁT,
ÉS HIRDETÉSÜK BIZTOS CÉLBA ÉRI
481-444, 7-19-ig
320-239, 7-15-ig
318-999 8-12, 14-17-ig

– Elvi kérdés? Nem tizenévesekre jellemző a felfogásod.

– Sokkal többen gondolkodunk pedig így, mint hiszik a felnőttek. Nem akarunk eltunyulni, közpénzen élni, sorsunkat bizonytalanoknak tudni. Ha utánajárna, meglepődne, mennyien vagyunk így.

Elkezdtem „utánajárni”. Lévéen a dolog annál aktuálisabb, mivel az idén huszár éve óta a legnépesebb mezőny végzett a középiskolákban; 130 ezer fiatal. Közülük cirka százezer nem kerülhetett be a főiskolákra, egyetemekre. Mehet (?), menne (?) dolgozni. – Vagy beáll az előző években végzett 55 ezernyi pályakezdő munkanélküli mellé, a várakozók sorába. Utolsó vakációzó nyarusk vége felé egyre többen: augusztus közepén az Országos Munkaügyi Központ 71 ezer fiatalot tartott nyilván. (A munkanélküli-ellátásban részesülők közel 10 százaléka pályakezdő.)

Szegeden, mint azt Nagy Mártától, a szegedi munkaügyi központ vezetőhelyettesétől megtudtam, szeptember 6-án a regisztrált pályakezdő munkanélküli fiatalok száma 1224 volt. Arra nincs egyelőre statisztika, hogy mennyi közülük a dolgozásból „elvi kérdés”-t csinál, mennyi a munkalehetőséget öntevékenyen kereső. Azt könnyebb megtudni, miért tessék.

Ülünk két jóvágású fiatalemberrel és egy törekény lánnyal a Kálvária sugárúti szakszervezeti könyvtár folyóirat-olvasójában. Ők az itt tevékenykedő Állás-Pont és a Work Munkaközvetítő Iroda most induló tanfolyamait cé-

■ Aki igazán keres, talál?

Nem várnak tétlenül

lozták meg; építőipari szaknyelvet, illetve baby-szitterséget tanulnak. Több száz órás képzéseket vállaltak.

Szakmai gyakorlat kell

Miért kérdésemre stílusosan a „legöregebb” pályakezdő pályánkívüli *Kovács Attila Gábor* felel először:

– Pécsért végeztem 1991-ben építőipari üzemmérnökként. Ez a káfétesdés időszak volt, meg sem próbálhattam a szakmában elhelyezkedni, gyakorlati tapasztalatok nélkül. Beálltam dolgozni egy családi vállalkozású vendéglőbe, aztán elvitték katonának. Most leszereltem, igyekeznek valahogy vissza a szakmámhoz.

– Annnyira szereti az építőipart?

– Gyerekkoromban, családi ház építése közben szerettem meg, aztán hét évig tanultam, persze, hogy szeretem.

– Akkor miért nem szerez benne még magasabb képesítést? Miért nem céllozta meg az egyetemét?

– Az még három év lenne a főiskola után, és csak az elméleti tudást gyarapítaná. Közben vinné a pénzt. Az évfolyamtársaim közül egyetemre menteknek havi tízezer költségeik vannak. Meg időkiesés, gyakorlati tapasztalat hiánya. Engem éppen a szakmai gyakorlat megszerzésének lehe-

tősége vonz arrafelé, hogy akár külföldre is elmenjek dolgozni. Ezért jelentkeztem a német építőipari szaknyelvi képzésre az Állás-Pont-nál.

– Négy száz órás, napi ötórás intenzív nyelvtanulást vállalt. Bírja majd anyagiakkal, szorgalommal?

– Tudom, hogy a német munkavállalás nagyobb perspektívát adhat, de csak ha bírom a nyelvet. Megtanulom. A tanfolyam pedig ingyenes. Amúgy nehéz lehetne a 6500 forintos havi munkanélkülimből maszek tanárhoz járni.

– Pedig most kell tanulni a nyelvet, mfg a régebbi alap el nem kopik – szól közbe a kisteleki Tomán András, aki szintén építő. – A Vedresben végeztem '92-ben technikusként, nem találtam ennek megfelelő állást. Kőműves szakmuskásként tudtam elhelyezkedni egy maszek mesterhez. Ott is, meg a katonaságnál is csak kopott az ismeretanyagom. Pedig a seregben építő szakaszban dolgozhattam. Herszerelés óta böngészem a hirdetések. Semmi megfelelő állásajánlatot nem találtam, nincsenek jó összeköttetésem.

Ajánlással mennek...

– Ha nincs családi, baráti, szakmai ismeretség, nincs munka?

– Úgy valahogy. Ajánlással

■ „Átugrom” a boltba

Határsértő tűz

menekültek száma 56 volt, hét kivétellel továbbutaztak Magyarországról.

Az átkelőkön 2,2 millióan fordultak meg 600 ezer jár-

művel. Felerősödött a jugoszláv bevásárló turizmus, egyesek többször is fordulnak naponta. A teherforgalom az embargó miatt alacsony. Mint

szül. Nekik 140 órás szakképzést és 60 órás szaknyelvi képzést adunk, persze ingyen.

– Az ingyenes tanulás, a külföldi munka lehetősége, vagy valami más bírta rá a jelentkezőre? – fordulok Vámosi Melindához, aki eddig csöndben, néha egyetértően bólogatva hallgatta a beszélgetést.

– Bonyolult. Idén végeztem ruhaipari szakközépben, és nem tetszettek az eddigi munkalehetőségek. Varrónőket keresnek szalagmunkára, annál azért én többet akarok. A technikusit viszont csak plusz két éves esti, vagy levelezős tanulással szerezhetném meg, tandíjjért. De lesz-e azzal munkám is? Barátnőim vannak kinn gyermekfelügyelőnek külföldön, jól érzik magukat, azt mondták, érdekes, vissza is mentek, már a nyelvet is elég jól beszélik. Szeretnék én is jól megtanulni angolul. És kíváncsi is vagyok.

Többet akarnak

– Tudja, mire vállalkozik? Nem gondolkodik túl sokat a válasz előtt:

– Nagyjából. Szeretem a gyerekeket, nagy családban nőtem fel. Ezen a kétszáz órás tanfolyamon, amit az Állás-Pont Liga hirdetett, kapok háztartási ismereteket, tanulok gyermekgondozást.

– Az angolokról mennyit tud?

– Földrajzi ismereteim vannak inkább. De azt mondták, a tanfolyamon lesz pár óra nép-

ismeret is. Mielőtt kimegyünk, telefonon beszélhetünk is a fogadócsaláddal.

– És ha mégis gondjuk lesz kinn?

Egy emberként néz a három fiatal az oktatásszervezőre. Kabódiné megerősíti, hogy az iroda külföldön is ott lesz „hát-támasznak”, nem hagyja őket magukra. Sőt, ha hazajönnek, kéri, számoljanak be a tapasztalataikról. Hogy az újonnan kifelé készülődőket még alaposabban felkészíthessék az útra. Hogy a civil kurázsijuk, a vállalkozó kedvük, esetleges kalandvágyuk mellett szakismeretük is legyen ahhoz, amire vállalkoztak. A Miniszterelnöki Hivatal Ifjúságkoordinációs Titkárságától e célra elnyert egymillió forintos támogatással jól szeretne élni az Állás-Pont – mint azt az egyesület elnökétől, dr. Szilágyi Jánostól megtudom –, konkrét lehetőségeket adnak az állástalan pályakezdőknek. Azoknak, akik ezért ügymond „török is magukat”.

Hogy valójában mennyien vannak a törekvők, a munkalehetőségért pluszmunkát, ismeretszerzést, tanulást vállalkozók – nem tudom. Abban azonban biztos vagyok, azoknak a sorsa egyengetődik, akik maguk is tesznek érte: pluszterhet vállalkoznak, képesek alkalmazkodni, rugalmasak, kezdeményezőkések, öntevékenyek.

Szabó Magdolna